

AANBOD BASISONDERWIJS

A collection of vintage art supplies is arranged on a dark wooden surface. In the center is a wooden box filled with numerous colored pencils in various shades like blue, green, pink, and yellow. To the left is a round, dark-colored palette with a hole in the center and some paint residue. Above the palette is a stone mortar and pestle. To the right of the pencil box is a small, light-colored ceramic cup filled with several pencils. In the foreground, there are some white, shell-like objects and a wooden pencil holder. The background shows a wooden frame with a marbled paper insert.

MUSEUM
PAUL
TETAR VAN ELVEN

Inhoud

Introductie	3
Wie was Paul Tetar van Elven?	4
Het museum: een korte geschiedenis	5
De collectie	6
De lessen	7
Workshops	13
Praktische informatie	14

Introductie

Museum Paul Tetar van Elven bestaat sinds 1927.

In dit voormalig woonhuis van kunstschilder Paul Tetar van Elven (1823 – 1896) stapt een bezoeker even terug in de tijd, de 19de eeuw.

Huis en collectie vormen de basis van een uitgebreid educatief aanbod voor het basis- en voortgezet onderwijs. De lessen worden gegeven door gespecialiseerde medewerkers met een ruime ervaring in het onderwijs.

Tot voor kort maakten de lessen onderdeel uit van het basis Kunst- en Cultuurmenu, dat werd gecoördineerd door de VAK. Ten gevolge van gemeentelijke bezuinigingen is ons museum helaas geen vast onderdeel meer van dat aanbod.

Diverse museumlessen worden nu weer vanuit de eigen organisatie ontwikkeld. Ons aanbod is zelfs uitgebreid met lessen voor alle groepen van het basisonderwijs. U vindt een overzicht in deze brochure en op de website. Ook staan wij open voor uw ideeën, zodat wij uw kennis kunnen combineren met die van ons.

U bent van harte welkom!

Wie was Paul Tetar van Elven?

Paulus Dominicus Constantinus Tetar van Elven wordt in 1823 geboren in Antwerpen, als kind van Nederlandse ouders. Net als zijn oudere broers is hij artistiek zeer begaafd. In Amsterdam volgt hij eerst een opleiding aan het Instituut van Teekenkundig Onderwijs. Hij is pas 16 jaar als hij zijn getuigschrift krijgt uitgereikt. Daarna gaat hij naar de Koninklijke Academie. Als zijn ouders naar Den Haag verhuizen vervolgt hij daar zijn opleiding aan de Academie voor Schone Kunsten.

In 1853 trouwt hij met Louise Catharina Christina Schmit; een jaar later wordt hij benoemd tot leraar handtekenen aan de Koninklijke Academie in Delft. In 1862 krijgt hij zijn vaste aanstelling aan de Polytechnische School, de voorloper van de Technische Universiteit. Door zijn vaste baan kunnen Paul en Louise twee jaar later verhuizen naar het statige grachtenpand aan de Koornmarkt 67. Paul koopt het huis voor 5.375 gulden. Als kunstenaar schildert hij vooral portretten en historiestukken. Zijn aquarellen zijn uitmuntend. Paul maakt naar de mode van die tijd ook kopieën van wereldberoemde schilderijen, zoals de Nachtwacht en de Sixtijnse Madonna. Hiervoor bezoekt hij met zijn vrouw vaak buitenlandse musea. Na het overlijden van zijn eerste vrouw hertrouwt Paul in 1884 met Mechelina van Duuren. Beide huwelijken blijven kinderloos. In 1896 overlijdt Paul Tetar en wordt hij in Delft begraven op de begraafplaats Jaffa.

Het museum: een korte geschiedenis

Omdat Paul Tetar van Elven geen kinderen heeft laat hij zijn huis en inboedel na aan de stad Delft met de bedoeling er een museum van te maken. Na de dood van Mechelina van Duuren opent het museum in 1927 haar deuren.

Het huis is gebouwd na de grote stadsbrand in Delft van 1536. De kapconstructie en de wenteltrap zijn zelfs nog uit de 16de eeuw. Er hebben wel veel verbouwingen plaatsgevonden. In 1800 wordt de voorgevel gemoderniseerd en in 1860 wordt boven de eetkamer een extra slaapkamer gebouwd. Ook als museum is het gebouw nog enkele keren aangepast. Zo is de oude binnenplaats overkapt.

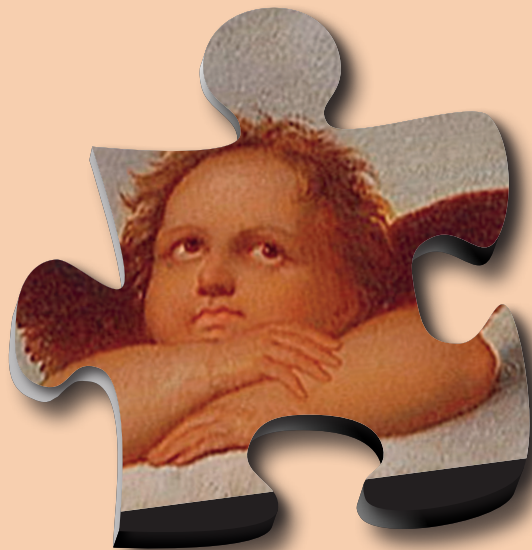

De collectie

In het museum is veel werk van Paul Tetar zelf terug te vinden: uniek is het grote aantal kopieën van zijn hand. Paul is een echte verzamelaar. Behalve schilderijen verzamelt hij porselein en aardewerk uit diverse eeuwen, meubels en zelfs achttiende eeuwse japonnen, rokken en jasjes. De verzameling geeft een goed beeld van de smaak van een goeude 19de eeuwse burger.

De salon en de eetkamer zijn nog precies zo ingericht als toen Paul en Louise hier woonden. Vooral het plafond van olieverf op papier in de salon is uniek. Abraham Gips, een collega van Paul Tetar, ontwerpt en schildert het plafond. Typerend is de toevoeging van de namen van beroemde kunstenaars als Rembrandt, Michelangelo, Rubens en Hals: de grote voorbeelden voor Paul Tetar.

De Lessen

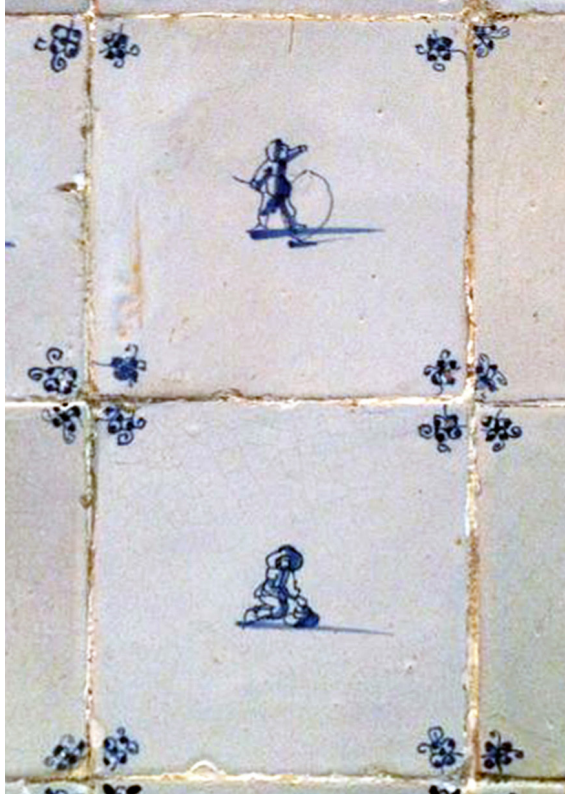
I Kijk, als je puzzelt zie je meer!

(groep 1 t/m 5)

In ons museum kun je puzzelen, maar dan op een andere manier: in elke kamer of gang hangt ergens een groot puzzelstuk. Als je heel goed kijkt zie je waar dat puzzelstuk een onderdeel van is. Als de oplossing goed is mag een woord op de achterkant van het puzzelstuk opgeschreven worden. Samen vormen de woorden van alle puzzelstukken een zin. Dus je begint met puzzelen, maar je eindigt er ook weer mee!

II Het kabinetje (groep 3 t/m 5)

In het grote oude huis van Paul Tetar staan veel tafels, stoelen en kasten. Maar er staat ook een heel nieuw kastje met wel 10 laatjes. Per 4 kinderen is er steeds één laatje met daarin een (eenvoudige) opdracht, te maken in één van de ruimten van het museum: een ketting rijgen zoals die van het 19de eeuwse meisje Marietje, een Delfts blauw bord maken of een ontwerp maken voor goudleerbehang. Nadat de leerlingen een korte rondleiding door het huis hebben gehad gaan ze met hun eigen groepje aan het werk. De resultaten gaan natuurlijk mee naar de klas.

III Met Marietje door het museum (*groep 3 t/m 6*)

Paul en Louise Tetar van Elven houden veel van kinderen; helaas hebben ze zelf niet. Daarom zijn ze altijd heel blij als Marietje, een nichtje uit Amsterdam, bij hen op bezoek komt. Zij is de dochter van een broer van Paul. Als Marietje nog geen jaar is overlijden allebei haar ouders aan cholera, een heel besmettelijke ziekte. Zij gaat bij haar opa en oma wonen, maar haar oom Paul wordt haar voogd.

Hoe Marietje vanuit Amsterdam naar Delft reist, waar ze slaapt en waar ze mee speelt komen de kinderen tijdens deze les te weten. Is logeren in de 19de eeuw net zo leuk als tegenwoordig?

IV Het cadeau van Johannes de Kort (1748 – 1779) (*groep 5 t/m 8*)

Johannes de Kort is een jongen die in een weeshuis opgroeit. Dankzij de Fundatie van Renswoude, die talentvolle weesjongens een opleiding laat volgen, wordt hij uiteindelijk kapitein op een VOC- schip. Als dank laat hij in China een theeserviesje beschilderen met het wapen van de Fundatie.

Deze les gaat vooral over porselein en natuurlijk over Delfts aardewerk en wordt afgesloten met een echte quiz.

V Kaatje, ben je boven?

(groep 5 t/m 8)

Als je in zo'n groot grachtenpand woont, moet je wel een dienstmeisje hebben dat het huishouden doet. Ze moet wassen, strijken en koken. In deze museumles gaat het om het dienstmeisje van Paul en Louise. We noemen haar 'Kaatje'. Toen zij hier ging werken kreeg ze van thuis een koffer mee vol met spullen die ze nodig kon hebben, een zogenaamde Meidenkist. In het huis zijn verschillende koffertjes te vinden met spullen van toen. Wat droeg het dienstmeisje, hoe maakte ze de kleden schoon? Leerlingen krijgen inzicht hoe een huishouden verloopt zonder magnetron, vaatwasser en wasmachine.

VI Echt of Nep: Kopie of vervalsing? (groep 5 t/m 8)

In de tijd van Paul Tetar bestaan er nog geen posters. De fotografie staat nog in de kinderschoenen. Als mensen een schilderij in een museum erg mooi vinden bestellen ze bij een kunstschilder een kopie. Paul Tetar bezoekt veel musea, bijvoorbeeld het Mauritshuis in Den Haag en het Louvre in Parijs. Daar maakt hij kopieën die hij soms ook weer verkoopt. Een kopie mag niet dezelfde afmetingen hebben als het origineel. Een kopiist is dan ook geen vervalser. Die probeert een schilderij te maken en te verkopen als bijvoorbeeld een 'echte Rembrandt'. In deze spannende les leren de kinderen wat het verschil is tussen kopiëren en vervalsen.

Workshops

A. Schildersleerling in de Gouden Eeuw.

Als schildersleerling in een atelier in de Gouden Eeuw moest je beginnen met het maken van de verf die de grote meester die dag nodig zou kunnen hebben. Je leert niet alleen olieverf maken, maar ook verf maken met een ei: de temperaverf. Zelfs het maken van gekleurde krijtjes leer je. Dus moet je allereerst alles van kleuren weten en hoe je ze mengt.

B. Kopiëren kun je leren.

Na een korte uitleg over kopiëren gaan de leerlingen zelf een gedeelte van een 20ste eeuwse schilderij kopiëren. Na afloop van deze workshop worden alle onderdelen aan elkaar gelegd en gaat er een zelf door de groep gemaakte kopie mee naar de klas.

C. Goudleer behang – het werk van een ‘patser’

Iemand die goudleer maakt wordt een ‘patser’ genoemd. In ons land bestaat er nog één. Dat behang kun je ook in ons museum zien, in de bibliotheek van Paul Tetar. De bijzondere patronen nodigen uit tot het zelf ontwerpen van een fraai patroon. Maar is het wel goud dat daar blinkt? In deze les ontwerpen en maken we ons eigen (stukje) behang.

Praktische informatie

Lessen

De lessen duren 75 minuten en worden in principe in de ochtend gegeven. Aanvang 9.00 uur of 10.30 uur. De groep kan uit maximaal 30 kinderen bestaan. In het museum worden ze in twee groepen gesplitst, behalve bij les II, de kabinetjes. Vanuit school zijn 2 begeleiders gewenst, behalve bij les II, hiervoor minimaal 4 begeleiders. Deze hebben gratis toegang tot het museum.

De kosten bedragen €35,- per groep van maximaal 15 leerlingen.

Workshops

De workshops inclusief inleiding in het museum duren 90 minuten, de prijs is € 5,- per leerling, inclusief toegang tot het museum. Bij de workshop goudleer maken kunnen aanvullende materiaalkosten (in overleg) worden doorberekend.

Aanmelden:

Per e-mail: educatie.tetar@kpnmail.nl

MUSEUM PAUL TETAR VAN ELVEN

Koornmarkt 67
2611 EC DELFT
Tel: 015 212 42 06

